T008 A HÀM VIII (32) Q15-24-Cao Tràng3

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Baáy giôø, Theá Toân ñöôïc y naêm maûnh cuõ raùch1, muoán giaët giuõ, töï nghó: “Ta seõ giaët y naøy ôû choã naøo?” Luùc ñoù, Thích Ñeà-hoaøn Nhaân bieát ñöôïc trong loøng Theá Toân nghó gì, lieàn bieán ra moät hoà taém, roài baïch Theá Toân: –Xin haõy ñeán ñaây giaët y! Luùc ñoù Theá Toân laïi töï nghó: “Ta phaûi ñöùng choã naøo ñeå ñaïp giaët y naøy?” Luùc ñoù, Töù Thieân vöông bieát ñöôïc trong loøng Theá Toân nghó gì, lieàn nhaác moät taûng ñaù vuoâng lôùn ñaët meù nöôùc, roài baïch Theá Toân: “Xin haõy ñöùng choã naøy maø ñaïp y!” Luùc ñoù, Theá Toân laïi nghó: “Ta phôi y naøy ôû choã naøo?” Luùc ñoù, Thaàn caây bieát ñöôïc trong loøng Theá Toân nghó gì, lieàn laøm oaèn nhaùnh caây xuoáng, roài baïch Theá Toân: –Cuùi xin Theá Toân phôi y choã naøy! Saùng hoâm sau, Ca-dieáp ñeán choã Theá Toân, baïch Theá Toân: –Choã naøy tröôùc ñaây khoâng coù ao, nay coù ao naøy? Tröôùc khoâng coù caây, nay coù caây naøy? Tröôùc khoâng coù ñaù, nay coù taûng ñaù naøy. Nguyeân nhaân gì maø coù söï thay ñoåi naøy? Theá Toân baûo: –Ñaây laø hoâm qua Thieân ñeá Thích bieát toâi muoán giaët y cho neân laøm hoà taém naøy. Toâi laïi nghó: “Ñöùng choã naøo ñeå ñaïp giaët y naøy?” Töù Thieân vöông bieát toâi ñang nghó gì, lieàn mang ñaù naøy ñeán. Toâi laïi nghó: “Phôi y naøy ôû choã naøo?” Thaàn caây bieát toâi ñang nghó gì, lieàn oaèn nhaùnh caây naøy vaäy. Luùc ñoù, Ca-dieáp nghó nhö vaày: “Sa-moân Cuø-ñaøm naøy tuy coù thaàn löïc nhöõng vaãn khoâng baèng ta ñaéc chaân ñaïo.” Theá Toân aên xong, trôû veà choã kia nghæ ngôi. Nöûa ñeâm, coù nhieàu maây ñen noåi leân, roài ñoå möa lôùn. Soâng lôùn Lieân-nhaõ bò nöôùc luõ ngaäp traøn. Luùc ñoù, Ca-dieáp töï nghó: “Nöôùc luõ traøn soâng naøy, Sa-moân nhaát ñònh seõ bò nöôùc cuoán troâi. Nay ta ra xem thöû.” Luùc ñoù, Ca-dieáp cuøng naêm traêm ñeä töû ra soâng. Baáy giôø Theá Toân ñang ñi treân nöôùc, chaân khoâng bò dính nöôùc. Khi ñoù Ca-dieáp töø xa thaáy Theá Toân ñi treân maët nöôùc. Ca-dieáp thaáy vaäy, lieàn nghó: “Thaät laø kyø ñaëc! Sa-moân Cuø-ñaøm laïi coù theå ñi treân maët nöôùc. Ta cuõng coù theå ñi treân maët nöôùc, nhöng khoâng theå khieán cho chaân khoâng dính nöôùc maø thoâi. Sa- moân naøy tuy thaät coù thaàn löïc. Nhöng vaãn khoâng baèng ta ñaéc chaân ñaïo.” Khi ñoù Theá Toân baûo Ca-dieáp: –OÂng khoâng phaûi laø A-la-haùn, cuõng khoâng bieát ñaïo A-la-haùn. OÂng coøn chöa bieát teân A-la-haùn, huoáng chi laø ñaéc ñaïo sao? OÂng laø ngöôøi muø. Maét khoâng troâng thaáy gì heát. Nhö Lai ñaõ bieán hoùa ngaàn aáy söï, maø oâng vaãn cöù noùi: “Khoâng baèng ta ñaéc chaân ñaïo.” OÂng vöøa noùi raèng: “Ta coù theå ñi treân maët nöôùc.” Baáy giôø laø luùc thích hôïp. Coù theå cuøng ñi treân maët nöôùc chaêng? OÂng nay haõy boû taâm taø kieán, ñöøng ñeå phaûi chòu khoå naõo laâu daøi nhö vaäy. Luùc ñoù, Ca-dieáp nghe Theá Toân noùi nhö vaäy, lieàn ñeán tröôùc, maët ñaûnh leã saùt chaân: –Con xin hoái loãi, bieát roõ sai traùi xuùc phaïm Nhö Lai. Cuùi xin nhaän söï saùm hoái naøy. Nhö vaäy ba laàn. Theá Toân baûo: –Chaáp nhaän söï hoái loãi cuûa oâng, ñaõ bieát toäi quaáy nhieãu Nhö Lai. Luùc ñoù, Ca-dieáp baûo naêm traêm ñeä töû:

1. Paøli, ibid. Theá Toân löôïm ñöôïc y phaán taûo (samayena bhagavato paösukuølaö uppannaö hoti).

–Caùc vò, moãi ngöôøi haõy laøm theo nhöõng gì mình thích. Ta nay töï quy y Sa-moân Cuø- ñaøm. Luùc ñoù, naêm traêm ñeä töû baïch Ca-dieáp: –Chuùng con tröôùc ñaây, luùc haøng phuïc roàng cuõng coù yù muoán quy Sa-moân Cuø-ñaøm. Neáu thaày töï quy y Cuø-ñaøm thì naêm traêm ñeä töû chuùng con thaûy ñeàu töï quy y vôùi Cuø-ñaøm. Ca-dieáp noùi: –Nay thaät laø thích hôïp. Nhöng taâm ta laïi chaáp vaøo söï ngu si naøy, thaáy ngaàn aáy söï bieán hoùa maø taâm yù vaàn coøn khoâng toû, vaãn töï xöng ta ñöôïc ñaïo chaân chaùnh. Roài Ca-dieáp cuøng vôùi naêm traêm ñeä töû vaây quanh tröôùc sau ñi ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, baïch Theá Toân: –Cuùi xin Theá Toân cho pheùp chuùng con ñöôïc laøm Sa-moân, tu haïnh thanh tònh. Theo phaùp thöôøng cuûa chö Phaät, neáu Phaät noùi: –Thieän lai, Tyø-kheo! Ngöôøi aáy lieàn thaønh Sa-moân. Luùc naøy, Theá Toân baûo Ca-dieáp: –Thieän lai, Tyø-kheo! Phaùp naøy vi dieäu. Haõy kheùo tu phaïm haïnh2. Baáy giôø, y phuïc ñang maëc cuûa Ca-dieáp vaø naêm traêm ñeä töû thaûy ñeàu bieán thaønh ca- sa, toùc treân ñaàu töï ruïng, gioáng nhö caïo toùc ñöôïc baûy ngaøy. Roài nhöõng duïng cuï hoïc thuaät vaø lieân heä ñeán chuù thuaät cuûa Ca-dieáp ñeàu ñöôïc neùm xuoáng soâng. Khi ñoù, naêm traêm ñeä töû baïch Theá Toân: –Cuùi xin Theá Toân cho chuùng con ñöôïc laøm Sa-moân! Theá Toân baûo: –Thieän lai, Tyø-kheo! Töùc thì, naêm traêm ñeä töû lieàn thaønh Sa-moân, thaân maëc ca-sa, toùc treân ñaàu töï ruïng. Luùc baáy giôø, thuaän doøng nöôùc veà haï löu coù Phaïm chí3 teân laø Giang Ca-dieáp4 soáng ôû beân soâng. Khi Giang Ca-dieáp thaáy nhöõng duïng cuï chuù thuaät bò nöôùc cuoán troâi, beøn nghó: “OÁi! Ñaïi huynh cuûa ta bò nöôùc nhaän chìm roài!” Giang Ca-dieáp lieàn daãn ba traêm ñeä töû theo doøng soâng leân thöôïng löu, tìm thi haøi cuûa ñaïi huynh. Töø xa, thaáy Theá Toân ngoài döôùi goác caây, thuyeát phaùp cho Ñaïi Ca-dieáp vaø naêm traêm ñeä töû, tröôùc sau vaây quanh. Thaáy vaäy, oâng ñeán tröôùc Ca-dieáp maø noùi: “Vieäc naøy haù toát ñeïp sao? Tröôùc kia laøm thaày ngöôøi. Nay laøm ñeä töû. Vì sao ñaïi huynh laøm ñeä töû cuûa Sa- moân?” Ca-dieáp ñaùp: –Nôi naøy tuyeät dieäu. Khoâng nôi naøo hôn. Luùc ñoù Öu-tyø Ca-dieáp5 quay sang Giang Ca-dieáp maø noùi keä naøy: Thaày naøy trôøi ngöôøi quyù Nay ta thôø laøm thaày Chö Phaät hieän theá gian Gaëp ñöôïc thaät laø khoù.

2. Paøli, inid., Etha bhikkhavo, svaøkkhaøto dhammo, caratha brahmacariyaö sammaø dukkhassa antakiriyaøyaø, “Haõy ñeán ñaây, caùc Tyø-kheo! Phaùp ñaõ ñöôïc giaûng thuyeát hoaøn haûo. Haõy tu haønh Phaïm haïnh ñeå chaân chaùnh dieät taän khoå.”
3. Cuõng ñaïo só beän toùc (jaæila), khoâng phaûi Baø-la-moân. Giang Ca-dieáp ,
hay Na-ñeà Ca-dieáp. Paøli: Nadìkassapa. 4.

5. Öu-tyø Ca-dieáp, töùc Öu-tyø-la Ca-dieáp.

Luùc ñoù Giang Ca-dieáp nghe danh hieäu Phaät, loøng raát vui möøng hôùn hôû khoân xieát, ñeán tröôùc baïch Theá Toân: –Xin cho pheùp tu ñaïo! Theá Toân baûo: –Thieän lai, Tyø-kheo! Haõy kheùo tu phaïm haïnh ñeå dieät taän khoå. Khi ñoù Giang

Ca-dieáp cuøng ba traêm ñeä töû lieàn thaønh Sa-moân, thaân maëc ca-sa, toùc treân ñaàu töï ruïng. Roài Giang Ca-dieáp cuøng ba traêm ñeä töû neùm heát duïng cuï chuù thuaät xuoáng nöôùc. Baáy giôø thuaän theo doøng nöôùc cuoái soâng, coù Phaïm chí* teân laø Giaø-di Ca-dieáp6 soáng ôû beân soâng. Töø xa, troâng thaáy duïng cuï chuù thuaät bò nöôùc cuoán troâi, lieàn nghó: “Ta coù hai ngöôøi anh hoïc ñaïo ôû treân ñoù. Nay duïng cuï chuù thuaät bò nöôùc cuoán heát. Hai ñaïi Ca-dieáp chaéc bò nöôùc haïi.” Nghó roài, lieàn daãn hai traêm ñeä töû theo soâng leân thöôïng löu, ñeán choã hoïc thuaät. Töø xa thaáy hai anh ñang laøm Sa-moân, lieàn noùi: –Nôi naøy toát chaêng? Xöa laø baäc toân kính cuûa ngöôøi, nay laøm ñeä töû Sa-moân! Ca-dieáp ñaùp: –Nôi naøy raát toát. Khoâng nôi naøo hôn. Giaø-di Ca-dieáp suy nghó: “Hai anh cuûa ta bieát nhieàu, hoïc roäng. Nôi naøy chaéc laø maûnh ñaát toát, môùi khieán cho hai anh cuûa ta vaøo hoïc ñaïo. Nay ta cuõng neân xin vaøo hoïc ñaïo.” Giaø-di Ca-dieáp beøn ñeán tröôùc, baïch Theá Toân: –Cuùi xin Theá Toân cho pheùp con laøm Sa-moân. Theá Toân baûo: –Thieän lai, Tyø-kheo! Haõy kheùo tu phaïm haïnh ñeå dieät taän khoå. Giaø-di Ca-dieáp töùc thì trôû thaønh Sa-moân, thaân maëc ca-sa, toùc treân ñaàu töï ruïng gioáng nhö caïo ñaàu ñöôïc baûy ngaøy. Luùc baáy giôø Theá Toân ñang ôû döôùi caây Ni-caâu-loaïi beân soâng kia, sau khi thaønh Phaät chöa bao laâu, ñaõ coù moät ngaøn ñeä töû, ñeàu laø caùc baäc baäc kyø tuùc tröôûng laõo. Luùc ñoù, Theá Toân giaùo hoùa baèng ba söï. Theá naøo laø ba? Ñoù laø thaàn tuùc giaùo hoùa, ngoân giaùo giaùo hoùa, huaán hoái giaùo hoùa7. Sao goïi laø thaàn tuùc giaùo hoùa? Baáy giôø Theá Toân hoaëc bieán ra nhieàu hình roài hôïp laïi moät, hoaëc hieän hoaëc aån. Ñi qua vaùch ñaù maø khoâng gì chöôùng ngaïi. Hoaëc ra khoûi maët ñaát, hoaëc nhaäp vaøo ñaát gioáng nhö xuoáng nöôùc maø khoâng bò trôû ngaïi. Hoaëc ngoài kieát giaø ñaày khaép giöõa hö khoâng nhö chim bay treân khoâng chaúng bò ngaên caûn. Cuõng nhö nuùi löûa lôùn, phun khoùi voâ löôïng. Nhö maët trôøi, maët traêng kia coù ñaïi thaàn löïc, coù thaàn löïc lôùn khoâng theå haïn löôïng, maø coù theå duøng tay vôùi ñeán. Thaân cao cho ñeán Phaïm thieân. Theá Toân hieän thaàn tuùc nhö vaäy. Sao goïi laø ngoân giaùo giaùo hoùa8? Baáy giôø Theá Toân daïy caùc Tyø-kheo neân xaû ñieàu naøy,

6.

Giaø-di Ca-dieáp. Paøli: Gayaøkassapa.

Tam söï giaùo hoùa ; cf. Töù Phaàn 33 (T22n1428, tr. 797a13): Thaàn tuùc giaùo hoùa , öùc nieäm

7.

giaùo hoùa , thuyeát phaùp giaùo hoùa . Ñaây chæ ba thò ñaïo; Cf. Taäp Dò 6 (T26n1536, tr. 389b17), ba thò ñaïo : Thaàn bieán thò ñaïo , kyù taâm thò ñaïo , giaùo giôùi thò ñaïo . Xem Tröôøng A-haøm 16, kinh 24 Kieân coá (Ñaïi 1, tr. 101c8), coù ba thaàn tuùc: Thaàn tuùc thaàn tuùc, quaùn saùt tha taâm thaàn tuùc, giaùo giôùi thaàn tuùc. Paøli: Tìòi paøæihaøriyaøni–iddhipaøæihaøriyaö, aødesanaøpaøæihaøriyaö, anusaøsanìpaøæihaøriyaö. Ngoân giaùo giaùo hoùa . Huyeàn Trang, ibid., : Kyù taâm thò ñaïo. Paøli, ibid., aødesanaø-paøæihaøriya. Coù 8.

theå Haùn dòch hieåu Pl. AØdesana (Skt. AØdezana) laø “thuyeát giaùo” thay vì “kyù thuyeát” töø ñoù coù nghóa “kyù taâm”

neân giöõ ñieàu naøy; neân gaàn ñieàu naøy, neân xa ñieàu naøy; neân nhôù ñieàu naøy, neân töø ñieàu naøy; neân quaùn ñieàu naøy, neân khoâng quaùn ñieàu naøy9. Sao goïi laø neân tu ñieàu naøy, khoâng tu ñieàu naøy? Haõy tu baûy Giaùc yù, dieät ba keát. Sao laø neân quaùn, khoâng neân quaùn? Haõy quaùn ba keát vaø ba thieän cuûa Sa-moân, ñoù laø laïc do xuaát yeáu, laïc do khoâng nhueá, laïc do khoâng noä10. Sao goïi laø khoâng quaùn? Ñoù laø ba khoå cuûa Sa- moân. Nhöõng gì laø ba? Duïc quaùn, nhueá quaùn, noä quaùn11. Sao goïi laø nieäm, sao goïi laø khoâng nieäm? Baáy giôø, neân nieäm Khoå ñeá, neân nieäm Taäp ñeá, neân nieäm Taän ñeá, neân nieäm Ñaïo ñeá; chôù nieäm taø ñeá, thöôøng kieán12, voâ thöôøng kieán; bieân kieán, voâ bieân kieán; maïng khaùc thaân khaùc13; chaúng phaûi maïng chaúng phaûi thaân14; Nhö Lai maïng chung, Nhö Lai khoâng maïng chung, vöøa höõu chung vöøa voâ chung; cuõng chaúng höõu chung cuõng chaúng voâ chung15. Ñöøng nieäm nhö vaäy. Sao goïi laø huaán hoái giaùo hoùa? Laïi nöõa, haõy ñi nhö vaày, khoâng neân ñi nhö vaày; neân ñeán nhö vaäy, khoâng neân ñeán nhö vaäy; neân im laëng nhö vaäy, neân noùi naêng nhö vaäy; phaûi thoï trì y nhö vaäy, khoâng ñöôïc thoï trì y nhö vaày; neân vaøo thoân nhö vaày, khoâng neân vaøo thoân nhö vaày. Ñaây goïi laø huaán hoái giaùo giôùi. Luùc Ñöùc Theá Toân baèng ba söï naøy giaùo hoùa moät ngaøn Tyø-kheo, nhöõng Tyø-kheo ñoù nhaän ñöôïc söï giaùo hoùa cuûa Phaät xong, trôû thaønh moät ngaøn A-la-haùn. Khi aáy Theá Toân thaáy moät ngaøn Tyø-kheo ñaõ ñaéc A-la-haùn. Baáy giôø coõi Dieâm-phuø-ñeà coù moät ngaøn A-la-haùn cuøng naêm Tyø-kheo vaø Phaät laø saùu, Ngaøi quay ngoài höôùng veà Ca-tyø- la-veä. Luùc ñoù, Öu-tyø Ca-dieáp suy nghó nhö vaày: “Vì sao Theá Toân ngoài quay laïi höôùng veà Ca-tyø-la-veä?” Roài Öu-tyø Ca-dieáp lieàn ñeán tröôùc, quyø thaúng baïch Theá Toân: –Chaúng hieåu taïi sao Nhö Lai ngoài quay höôùng veà Ca-tyø-la-veä? Theá Toân baûo: –Nhö Lai ôû ñôøi caàn laøm naêm vieäc. Sao goïi laø naêm? Moät laø chuyeån phaùp luaân; hai laø thuyeát phaùp cho cha; ba laø thuyeát phaùp cho meï; boán laø daãn daét phaøm phu laäp haïnh Boà-taùt; naêm laø thoï kyù rieâng cho Boà-taùt. Naøy Ca-dieáp, ñoù goïi laø Nhö Lai xuaát hieän ôû ñôøi caàn laøm naêm vieäc nhö vaäy. Öu-tyø Ca-dieáp beøn nghó: “Nhö Lai vì nhôù thaân toäc xöù sôû neân quay höôùng ñoù ngoài vaäy.” Khi ñoù naêm Tyø-kheo laàn hoài ñi ñeán bôø soâng Ni-lieân16. Ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt

töùc noùi leân yù nghó cuûa ngöôøi khaùc ñang nghó. 9. Ñoaïn Haùn dòch naøy coù theå sai. Ñaây laø ñoïc ñöôïc yù ngöôøi khaùc ñang nghó nhö vaäy, chöù khoâng phaûi baûo hoï neân laøm hay neân nghó nhö vaäy. 10. Ñaây muoán noùi ba thieän taàm (Paøli: Tayo kusalavitakkaø): Xuaát ly, voâ nhueá, voâ haïi. Cf. Taäp Dò 3 (T26n1536, tr. 377a26). 11. Ñaây muoán noùi ba baát thieän taàm (Paøli: Tayo akusalavitakkaø): Tham duïc, saân nhueá, naõo haïi; Cf. Taäp Dò 3 (T26n1536, tr. 377a26). 12. Thöôøng, voâ thöôøng, v.v...: töø ñaây xuoáng, laø möôøi boán vaán ñeà thuoäc trí vaán, hay voâ kyù thuyeát; nhöng caâu hoûi Phaät khoâng traû lôøi. Haùn dòch ñöa vaøo ñaây, coù göôïng eùp, khoâng phuø hôïp. Bó maïng bó thaân , neân hieåu maïng (ngaõ hay

linh hoàn) vaø thaân laø dò bieät. 13.

Phi maïng phi thaân , neân hieåu: maïng vaø thaân khoâng phaûi laø moät. 14.

Nhö Lai maïng chung …; Haùn dòch khoâng chính xaùc. Neân hieåu: Nhö Lai sau khi cheát toàn taïi hay 15.

khoâng toàn taïi. Xem Trung 60 kinh 221 Tieãn duï (T1n26, tr. 804b4). Paøli, M 63 Cuøôa-Maølukyasuttaö (R. i. 1426): Hoti tathaøgato paraö maraòaø'tipi, na hoti tathaøgato paraö maraò'tipi,… Ni-lieân , töùc treân kia aâm laø Lieân-nhaõ. 16.

chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân. Luùc ñoù Toân giaû Öu-ñaø-da17 xa thaáy Theá Toân ngoài höôùng veà Ca-tyø-la-veä. Thaáy vaäy lieàn nghó raèng: "Nhaát ñònh Theá Toân muoán trôû veà Ca-tyø-la-veä ñeå thaêm thaân quyeán." Öu- ñaø-da lieàn tôùi tröôùc quyø thaúng baïch Theá Toân: –Nay con kham nhaäm coù ñieàu muoán hoûi, xin ñöôïc giaûi baøy. Theá Toân baûo: –Muoán hoûi gì thì cöù hoûi. Öu-ñaø-da baïch Theá Toân: –Xem yù Nhö Lai muoán trôû veà Ca-tyø-la-veä? Ñuùng vaäy, nhö lôøi oâng noùi. Öu-ñaø-da, neân bieát, oâng haõy tôùi choã Baïch Tònh vöông18 tröôùc. Ta seõ ñeán sau. Vì sao? Vì phaûi baùo cho chuûng toäc Saùt-lôïi bieát tin tröôùc, roài sau Nhö Lai môùi tôùi. Ngöôi ñeán baåm vôùi vua raèng, baûy ngaøy sau Nhö Lai seõ veà thaêm vua. Öu-ñaø-da ñaùp: –Kính vaâng, baïch Theá Toân. Baáy giôø Öu-ñaø-da töø choã ngoài ñöùng daäy söûa laïi y phuïc leã saùt chaân Theá Toân, roài bieán maát khoûi Theá Toân, hieän ñeán Ca-tyø-la-veä, tôùi choã cuûa Chaân Tònh vöông19, ñeán roài ñöùng ôû phía tröôùc vua. Khi Chaân Tònh vöông ñang ôû treân ñaïi ñieän, ngoài cuøng vôùi caùc theå nöõ, luùc aáy Öu-ñaø- da ñang bay ôû treân khoâng. Roài Chaân Tònh vöông thaáy Öu-ñaø-da tay mang bình baùt, caàm tröôïng, ñang ñöùng tröôùc maët. Thaáy vaäy, trong loøng lo sôï maø noùi raèng: –Ñaây laø ngöôøi naøo? Laø Ngöôøi, hay Phi nhaân; Trôøi, hay Quyû, Duyeät-xoa, La-saùt, Thieân long, Quyû thaàn? Luùc ñoù Chaân Tònh vöông hoûi Öu-ñaø-da: –Ngöôi laø ngöôøi naøo? Laïi noùi vôùi Öu-ñaø-da baèng baøi keä naøy: Laø Trôøi, hay laø Quyû, Hay Caøn-ñaïp-hoøa chaêng? OÂng nay teân laø gì? Hieän taïi ta muoán bieát. Luùc baáy giôø Öu-ñaø-da laïi duøng keä naøy ñaùp vua: Toâi cuõng chaúng laø Trôøi, Chaúng phaûi Caøn-ñaïp-hoøa. ÔÛ nöôùc Ca-tyø naøy, Ngöôøi ñaát nöôùc Ñaïi vöông. Xöa phaù möôøi taùm öùc Quaân Ba-tuaàn xaáu aùc: Thích-ca Vaên, Thaày toâi. Toâi ñeä töû cuûa Ngaøi. Chaân Tònh vöông laïi duøng keä naøy hoûi Öu-ñaø-da:

Öu-ñaø-da . Haùn dòch coù nhaûy soùt neân truyeän keå thieáu maïch laïc. Phaät Baûn Haïnh 51 (T3n190, tr. 17.

889c18): Khi hay tin Thaùi töû thaønh Phaät, vua Tònh Phaïn sai Öu-ñaø-di , con trai cuûa Quoác sö ñi thænh Phaät veà thaêm queâ. Paøli: Kaøôudaøyì, AA. i. 302 ff. Baïch Tònh vöông ; ñoaïn döôùi dòch laø Chaân Tònh vöông . Quen goïi laø Tònh Phaïn vöông. Paøli: 18.

Suddhodana. 19. Xem cht. treân.

Ai phaù möôøi taùm öùc

Quaân Ba-tuaàn xaáu aùc?
Thích-ca Vaên laø ai
Nay oâng laïi ca ngôïi?
Öu-ñaø-da laïi noùi keä naøy:
Luùc Nhö Lai môùi sinh
Trôøi ñaát rung ñoäng khaép.
Theä nguyeän quyeát laøm xong,
Neân goïi hieäu Taát-ñaït.
Ngöôøi thaéng möôøi taùm öùc
Quaân Ba-tuaàn xaáu aùc,
Ngöôøi teân Thích-ca Vaên.
Ngaøy nay thaønh Phaät ñaïo.
Ngöôøi kia con hoï Thích,
Ñeä töû thöù Cuø-ñaøm;
Hoâm nay laøm Sa-moân,
Voán teân Öu-ñaø-da.
Chaân Tònh vöông nghe nhöõng lôøi naøy roài, trong loøng vui möøng khoâng theå töï kieàm ñöôïc, hoûi Öu-ñaø-da raèng:
–Theá naøo Öu-ñaø-da, Thaùi töû Taát-ñaït nay vaãn coøn soáng sao?
Öu-ñaø-da ñaùp:
–Thích-ca Vaên Phaät nay ñang hieän taïi.
Vua hoûi:
–Nay ñaõ thaønh Phaät roài sao?
Öu-ñaø-da ñaùp:
–Nay ñaõ thaønh Phaät.
Vua laïi hoûi:
–Hoâm nay Nhö Lai ñang ôû ñaâu?
Öu-ñaø-da ñaùp raèng:
–Nhö Lai hieän ñang ôû döôùi caây Ni-caâu-loaïi taïi nöôùc Ma-kieät.
Roài vua laïi hoûi:
–Nhöõng ngöôøi ñeä töû theo haàu laø nhöõng ai?
Öu-ñaø-da ñaùp:
–Haøng öùc chö Thieân cuøng moät ngaøn Tyø-kheo vaø Töù Thieân vöông thöôøng ôû hai beân.
Luùc ñoù vua hoûi:
–Maëc nhöõng loaïi y phuïc nhö naøo?
Öu-ñaø-da ñaùp:
–Y Nhö Lai maëc ñöôïc goïi laø ca-sa.
Roài vua hoûi:

–AÊn nhöõng loaïi thöùc aên naøo?
Öu-ñaø-da ñaùp:
–Thaân Nhö Lai duøng phaùp laøm thöùc aên.
Vua laïi hoûi:
–Theá naøo Öu-ñaø-da, coù theå gaëp Nhö Lai ñöôïc khoâng?
Öu-ñaø-da ñaùp:
–Vua ñöøng saàu lo, sau baûy ngaøy Nhö Lai seõ vaøo thaønh. Baáy giôø vua raát vui möøng khoâng kieàm cheá ñöôïc, töï tay roùt nöôùc cuùng döôøng Öu-ñaø- da. Roài Chaân Tònh vöông ñaùnh troáng lôùn, leänh cho nhaân daân caû nöôùc söûa baèng ñöôøng loä, doïn deïp saïch seõ, röôùi daàu thôm treân ñaát, treo luïa traøng phan, baûo caùi, troåi caùc kyõ nhaïc khoâng theå tính keå. Laïi ra leänh trong nöôùc nhöõng ngöôøi ñui, ñieác, ngoïng, caâm ñeàu khoâng ñöôïc xuaát hieän, baûy ngaøy sau Taát-ñaït seõ vaøo thaønh. Sau khi Chaân Tònh vöông nghe Phaät seõ vaøo thaønh, trong baûy ngaøy cuõng khoâng nguû nghæ. Baáy giôø ñaõ ñeán ngaøy thöù baûy, Theá Toân töï nghó: “Nay Ta neân duøng söùc thaàn tuùc ñi ñeán nöôùc Ca-tyø-la-veä.” Roài Theá Toân daãn caùc Tyø-kheo tröôùc sau vaây quanh ñi ñeán nöôùc Ca-tyø-la-veä. Ñeán nôi, Ngaøi vaøo vöôøn Taùt-lö20 ôû phía Baéc thaønh. Baáy giôø ñoù vua Chaân Tònh nghe Theá Toân ñaõ ñeán Ca-tyø-la-veä, ôû trong vöôøn Taùt- lö phía baéc thaønh. Vua beøn daãn nhöõng ngöôøi hoï Thích ñeán choã Theá Toân. Luùc ñoù Theá Toân töï nghó: “Neáu vua Chaân Tònh töï thaân haønh ñeán ñaây, ñieàu naøy khoâng thích hôïp cho Ta. Nay Ta phaûi ñi gaëp vua. Vì sao? AÂn cha meï raát naëng, tình döôõng duïc saâu daøy. Roài Theá Toân daãn caùc Tyø-kheo ñeán cöûa thaønh, bay leân hö khoâng, caùch ñaát baûy nhaãn. Vua Chaân Tònh thaáy Theá Toân ñoan chaùnh khoâng gì baèng, hieám coù treân ñôøi, caùc caên tòch tónh, khoâng coù caùc voïng nieäm, thaân coù ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp töï trang nghieâm, lieàn phaùt taâm hoan hyû, töùc lieàn ñaûnh leã saùt chaân maø noùi: –Toâi vua doøng Saùt-lôïi, teân laø Chaân Tònh vöông. Theá Toân baûo: –Chuùc Ñaïi vöông höôûng thoï voâ cuøng. Ñaïi vöông haõy duøng Chaùnh phaùp cai trò giaùo hoùa, ñöøng duøng taø phaùp. Ñaïi vöông neân bieát, nhöõng ai duøng Chaùnh phaùp ñeå cai trò giaùo hoùa, sau khi thaân hoaïi maïng chung seõ sinh leân coõi thieän, ôû treân trôøi. Roài Theá Toân töø treân khoâng trung ñi vaøo trong cung vua Chaân Tònh. Ñeán nôi, ngoài leân choã doïn saün. Khi vua thaáy Theá Toân ngoài yeân oån, töï tay chaâm nöôùc, phuïc vuï voâ soá ñoà aên uoáng. Khi Theá Toân aên xong, ñaõ duøng nöôùc röûa roài, vua laáy moät caùi gheá nhoû, ngoài nghe phaùp. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân thuaän töï thuyeát nghóa vi dieäu cho vua Chaân Tònh; luaän veà thí, luaän veà giôùi, luaän veà sinh Thieân, duïc laø haïnh baát tònh, xuaát yeáu laø an laïc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân thaáy taâm yù vua ñaõ giaûi khai. Nhö phaùp maø chö Phaät thöôøng thuyeát; Ngaøi noùi giaûng thuyeát töôøng taän cho vua nghe, veà Khoå, Taäp, Taän, Ñaïo. Khi ñoù vua Chaân Tònh lieàn ngay treân choã ngoài, saïch heát caùc traàn caáu, ñöôïc maét phaùp trong saïch. Theá Toân sau khi thuyeát phaùp cho vua nghe xong, töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi. Luùc ñoù vua Chaân Tònh taäp hoïp toaøn boä doøng hoï Thích laïi vaø noùi: –Caùc Sa-moân ñeàu coù maët maøy xaáu xí. Doøng

Saùt-lôïi maø daãn theo chuùng Phaïm chí, nhö vaäy laø khoâng thích hôïp. Doøng hoï Thích Saùt-lôïi phaûi coù chuùng Saùt-lôïi, vaäy thì môùi toát ñeïp. Caùc ngöôøi hoï Thích ñaùp: –Ñuùng vaäy, Ñaïi vöông! Nhö Ñaïi vöông daïy, doøng Saùt-lôïi phaûi coù chuùng Saùt-lôïi, nhö vaäy môùi tuyeät. Baáy giôø vua boá caùo trong nöôùc, nhöõng gia ñình coù anh em hai ngöôøi thì baét moät ngöôøi phaûi haønh ñaïo. Ai khoâng nhö vaäy thì seõ bò xöû phaït naëng. Khi trong doøng hoï Thích nghe vua ra leänh: “Gia ñình coù hai ngöôøi laø anh em thì baét moät ngöôøi phaûi haønh ñaïo, ai

khoâng theo meänh leänh seõ xöû phaït naëng”, baáy giôø Thích Ñeà-baø-ñaït-ñaâu noùi vôùi Thích A- nan raèng: –Nay vua Chaân Tònh ra leänh, ai coù hai ngöôøi anh em, thì phaûi phaân moät ngöôøi haønh ñaïo. Nay ngöôi neân xuaát gia hoïc ñaïo. Ta phaûi ôû nhaø giöõ gìn gia nghieäp. Luùc ñoù Thích A-nan vui möøng hôùn hôû noùi: –Nhö lôøi anh daïy. Luùc ñoù Thích Nan-ñaø noùi vôùi Thích A-na-luaät raèng: –Vua Chaân Tònh ra leänh raèng ai coù hai ngöôøi anh em, thì phaûi phaân moät ngöôøi haønh ñaïo, ai khoâng nhö vaäy thì seõ bò xöû phaït naëng. Nay ngöôi xuaát gia, ta seõ ôû nhaø. Thích A-na-luaät nghe ñöôïc nhöõng lôøi nhö vaäy roài, vui möøng hôùn hôû, khoâng theå kieàm cheá, ñaùp laïi: –Ñuùng vaäy, nhö lôøi anh noùi. Luùc ñoù vua Chaân Tònh daãn Thích Hoäc Tònh, Thích Thuùc Tònh, Thích-cam Loä21 ñeán choã Theá Toân. Vua ngöï giaù baèng xe töù maõ, xe maøu traéng, loïng maøu traéng, ngöïa keùo xe maøu traéng. Vò hoï Thích thöù hai ñi baèng xe maøu xanh, loïng maøu xanh, ngöïa keùo xe maøu xanh. Vò hoï Thích thöù ba ñi baèng xe maøu vaøng, loïng maøu vaøng, ngöïa keùo xe maøu vaøng. Vò hoï Thích thöù tö ñi baèng xe maøu ñoû, loïng maøu ñoû, ngöïa keùo xe maøu ñoû. Cuõng coù nhöõng ngöôøi hoï Thích khaùc ñi baèng voi, baèng ngöïa, thaûy ñeàu taäp hoïp ñeán. Theá Toân töø xa thaáy vua Chaân Tònh daãn doøng hoï Thích ñeán, baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng xem chuùng hoï Thích naøy vaø xem nhöõng ngöôøi theo vua Chaân Tònh. Tyø- kheo neân bieát, trôøi Tam thaäp tam khi ra daïo vöôøn caûnh cuõng nhö vaäy, khoâng coù gì khaùc. Khi ñoù A-nan ñi voi lôùn maøu traéng, aùo maøu traéng, loïng maøu traéng. Thaáy vaäy, Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng thaáy Thích A-nan naøy, ñi voi traéng, aùo traéng chöa? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Daï vaâng, Theá Toân, chuùng con ñaõ thaáy. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Ngöôøi naøy seõ xuaát gia hoïc ñaïo, trôû thaønh Ña vaên ñeä nhaát, chòu haàu haï gaàn guõi Ta. Caùc oâng thaáy A-na-luaät naøy khoâng? Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Daï vaâng, chuùng con thaáy. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Ngöôøi naøy seõ xuaát gia hoïc ñaïo, trôû thaønh Thieân nhaõn ñeä nhaát. Khi aáy vua Chaân Tònh, boán anh em caû thaûy, cuøng A-nan-ñaø, ñeàu ñi boä tôùi tröôùc, côûi boû naêm loaïi nghi tröôïng, ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân. Baáy giôø vua Chaân Tònh baïch Theá Toân: –Ñeâm hoâm qua toâi sinh yù nieäm nhö vaày: “Chuùng Saùt-lôïi khoâng neân daãn chuùng Phaïm chí, maø daãn chuùng Saùt-lôïi, nhö vaäy laø thích hôïp. Toâi lieàn ra leänh trong nöôùc, nhaø naøo coù hai ngöôøi anh em, moät ngöôøi phaûi xuaát gia hoïc ñaïo. Cuùi xin Theá Toân cho pheùp hoï xuaát gia hoïc ñaïo.” Theá Toân ñaùp: –Laønh thay, ñaïi vöông! Trôøi ngöôøi ñöôïc nhieàu lôïi ích, ñöôïc an vui. Vì sao? Thieän tri

Nhöõng ngöôøi em cuûa vua Tònh Phaïn (Pl. Suddhodana): Hoäc Tònh (Pl. Dhotodana), Thuùc Tònh 21.

(Sukkodana), Cam Loä (Pl. Amitodana).

thöùc naøy laø ruoäng phöôùc toát. Ta cuõng nhôø Thieän tri thöùc maø thoaùt ñöôïc sinh, laõo, beänh, töû naøy. Khi ñoù chuùng hoï Thích ñöôïc xuaát gia. Roài vua Chaân Tònh baïch Theá Toân: –Cuùi xin Theá Toân daïy doã nhöõng vò taân Tyø-kheo naøy cuõng nhö daïy doã Öu-ñaø-da. Vì sao? Tyø-kheo Öu-ñaø-da naøy raát coù thaàn löïc. Xin Tyø-kheo Öu-ñaø-da ñöôïc ôû laïi trong cung giaùo hoùa, khieán cho caùc loaøi chuùng sinh ñöôïc an oån laâu daøi. Vì sao? Vì Tyø-kheo naøy raát coù thaàn löïc. Laàn ñaàu toâi gaëp Tyø-kheo Öu-ñaø-da lieàn phaùt taâm hoan hyû, toâi lieàn khôûi nghó nhö vaày: “Ñeä töû coøn coù thaàn löïc huoáng chi Nhö Lai kia laïi khoâng coù thaàn löïc naøy?” Theá Toân ñaùp: –Ñuùng vaäy, ñaïi vöông! Nhö lôøi ñaïi vöông daïy, Tyø-kheo Öu-ñaø-da naøy raát coù thaàn löïc, coù oai ñöùc lôùn. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc Tyø-kheo, ñeä töû ñöùng ñaàu vieäc hieåu roäng bieát nhieàu maø quoác vöông nghó ñeán chính laø Tyø-kheo A-nhaõ Caâu-laân. Coù theå khuyeán hoùa nhaân daân chính laø Tyø-kheo Öu-ñaø- da. Coù trí mau leï chính laø Tyø-kheo Ma-ha-nam. thöôøng thích phi haønh chính laø Tyø-kheo Tu-baø-höu. Ñi laïi treân khoâng chính laø Tyø-kheo Baø-phaù. Coù nhieàu ñeä töû, laø Tyø-kheo Öu-tyø Ca-dieáp. YÙ ñaéc quaùn Khoâng, laø Tyø-kheo Giang Ca-dieáp. YÙ ñaéc Chæ quaùn chính, Tyø-kheo Töôïng Ca-dieáp22. Baáy giôø Theá Toân giaûng roäng phaùp vi dieäu cho vua Chaân Tònh nghe. Vua nghe phaùp roài, töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã saùt chaân Phaät, roài lui ra veà. Caùc Tyø-kheo cuøng vua Chaân Tònh sau khi nghe Phaät thuyeát phaùp, hoan hyû phuïng haønh.

Töôïng Ca-dieáp , töùc treân kia dòch aâm laø Giaø-di Ca-dieáp. 22.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.